

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

SERAMİK VE CAM TEKNOLOJİSİ

HEYKEL MASK TASARLAMA

Ankara, 2013

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. HEYKEL-MASK TASARIMI	3
1.1. Heykel ve Mask	3
1.1.1. Tanımı.....	3
1.1.2. Çeşitleri.....	8
1.1.3. Kullanım Alanları	8
1.2. Heykel ve Mask Tasarımında Kullanılabilecek Yardımcı Materyaller.....	9
1.3. Türk Heykel Sanatından Örnekler	9
1.4. Heykel Mask Tasarımı Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar	12
UYGULAMA FAALİYETİ	14
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	16
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	18
2. HEYKEL-MASK TASARIMINI AÇIK KOYU ETÜT ETME VE RENKLENDİRMEK	18
2.1. Heykel Mask Tasarımını Açık Koyu Etüt Etmek	18
2.2. Heykel Mask Tasarımını Renklendirmek	19
UYGULAMA FAALİYETİ	22
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	25
MODÜL DEĞERLENDİRME	26
KAYNAKÇA	29

AÇIKLAMALAR

ALAN	Seramik ve Cam Teknolojisi
DAL/MESLEK	Serbest Seramik Şekillendirme
MODÜLÜN ADI	Heykel Mask Tasarlama
MODÜLÜN TANIMI	Heykel ve maskın tanımı, çeşitleri, kullanım alanları, heykel mask tasarımı yaparken dikkat edilecek noktalar, heykel mask tasarımının açık koyu etüt edilmesi ve renklendirmesi ile ilgili temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Heykel mask tasarlamak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Tespit edilen heykel ya da mask çalışması için materyal toplayarak tasarım yapabilecek ve açık koyu etüt edebileceksiniz. Amaçlar 1. Topladığınız materyallerden faydalanarak eskizler çizebilecek ve çizilen eskizleri değerlendirerek tespit ettiğiniz çalışmadan tasarım geliştirebileceksiniz. 2. Heykel-mask tasarımını açık-koyu ve renkli etüt edebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Çalışmaya uygun havalandırma ve ışıklandırılma düzeni oluşturulmuş, temiz ve düzenli atölye ortamı Donanım: Çizim atölyesi, çizim masası, karakalem, renkli kalemler, silgi, kırtasiye malzemeleri
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Sanat bir iletişim aracıdır. Doğanın kendisi sanatın en büyük örneğidir. Sanatçı, doğayı kendisine örnek almalı, sanat ürünlerinde tabiatın içinden örnekler seçerek yola çıkmalıdır. Var olan canlıları taklit etmeli, daha sonrasında stilizasyona giderek eserlerini meydana getirmelidir.

Seramik sanatının hammaddesi olan çamur, doğanın içindedir. Seramik sanatçısı, çamurdan, kullandığı teknik ve yöntemlerle birbirinden farklı ve çeşitli eserler ortaya çıkartır.

Heykel, çeşitli malzemelerden herhangi bir hayvan, insan ve nesnelerin üç boyutlu olarak yapılmış şeklidir. Bu malzemelerin başında da kil gelir. Seramik mask, kişilerin yüz karakterlerinin seramik çamurundan şekillendirilmiş halidir. Heykeller ve masklar kentlerin meydanlarını, yapıların iç ve dış bölümlerini süsleyen, mimari değerlerini bir kat daha artıran yapıtlardır. Kil, serbest seramik şekillendirme teknikleri kullanılarak insan, hayvan ve nesne boyutunda karşımıza çıkar. Başarılı bir çalışma için şekillendirme öncesi heykel maskın tasarlaması gerekir.

Bu modülü başarı ile tamamladığımızda heykel, mask sanatı hakkında veri toplayarak, tasarımlar oluşturabilecek, yaptığımız tasarımları tekniğine uygun açık-koyu ve renkli çalışabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında; topladığınız materyallerden faydalanarak eskizler çizebilecek ve çizilen eskizleri değerlendirerek tespit ettiğiniz çalışmadan tasarım geliştirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Heykel ve maskların kullanım alanlarını araştırınız.
- Çevrenizde heykel, mask tasarımlarını inceleyerek fotoğraflayınız. Bu fotoğrafları öğretmeninizle birlikte inceleyerek konu, malzeme, teknik ve mesaj özelliklerini değerlendiriniz.
- Türk heykel sanatçılarını araştırarak yapmış oldukları heykelleri inceleyiniz.

1. HEYKEL-MASK TASARIMI

1.1. Heykel ve Mask

Heykeller ve masklar kentlerin meydanlarını, yapıların iç ve dış bölümlerini süsleyen, mimari değerlerini bir kat daha artıran yapıtlardır.

1.1.1. Tanımı

Heykel; kilden, alçıdan, tahtadan, metalden, mermerden ya da taştan oyma, yontma, yoğurma, dövme gibi çeşitli yöntemlerle biçim verilerek yapılan yapıtlara denir. Çeşitli malzemelerden herhangi bir hayvan, insan ve nesnelerin üç boyutlu olarak yapılan şeklidir. Heykel, sanatsal bakış açısıyla meydana getirilmiş üç boyutlu formlardır. Resim 1.1’de insan konulu, soyut heykel çalışması görülmektedir. Heykel adı genellikle tam vücutlu olan yapıtlara denir. Heykellerin etrafı tamamen boş olup, bir yere dayanmazlar etraflarında dolaşılabilir.

Resim 1.1: Heykel

Bele kadar yarım olan insan heykellerine büst adı verilir. Resim 1.2’de Mısır sanatından bir büst görülmektedir. Heykel denince tek şekil akla gelir. Birkaç şekilden meydana gelen yapıtlara heykel grubu denir. Resim 1.3’te üç parçadan oluşan heykel grubu görülmektedir. Heykeller madde olarak taş, mermer, maden, ağaç, alçı, çamur , plastilin, balmumu, çimento ve benzerlerinden yapılır. Maden hariç sert olan maddeler oyularak, tıraş edilerek, yumuşak maddeler ise şekillendirilerek, maden heykeller de dökülerek meydana getirilir.

Resim 1.2: Büst

Resim 1.3: Heykel grubu

Manipülasyon (modelleme/biçimleme); şekillendirilebilir heykel malzemelerinin elle ya da çeşitli aletlerle biçimlendirilmesidir. Bunların maddesi kil, balmumu ve alçıdır. Seramik heykel ise seramik çamurundan yapılmış, doğrudan işlevi olmayan işler anlamındadır. Bunlar içi dolu veya boş kabuk şeklinde olabilir; biçimlendirilirken her türlü teknik kullanılabilir ve fırınlama sırasında çatlama ve patlama olmaması için özel bir pişirim eğrisi uygulanabilir. Seramiğin kalıcı bir hale gelebilmesi için, en düşük sıcaklıktaki pişirimden (bonfire 721 derece) yüksek sıcaklık pişirimlerine (porselen 1260 derece-1300 derece) kadar fırınlanması gerekmektedir. Seramik heykel yapmak, seramik malzemenin teknik sorunları nedeniyle, diğer malzemelerden heykel yapmaktan daha zordur.

Bir kişinin benzeri olarak yapılan heykellere “portre heykel” denir. Mask, çehre şekli anlamına gelir. Yaşayan ya da yeni ölmüş bir kişinin yüzüne alçı dökülerek, alınan çehre kalıbıdır. Daha sonra bu kalıba dökülen alçı ya da maden ile asıl yüzün şekli çıkarılır. Mask ile maske karıştırılmamalıdır. 16. yüzyılda Mısır’da mezarlar üzerine, lahit kapaklarına konulması gelenek olan heykeller için bu masklardan faydalanılırdı.

Seramik mask, kişilerin yüz karakterlerinin seramik çamurundan şekillendirilmiş halidir. Resim 1.4’te mask örneği görülmektedir. Resim 1.5’te kolye ucu olarak yapılmış maskı inceleyiniz.

Resim 1.4: Mask

Resim 1.5: Mask

Atatürk'ün 10 Kasım 1938 günü ölümünde maskının alınma görevini, ilk Atatürk anıtlarını gerçekleştiren Kenan Yontu üstlenmiştir. Resim 1.6'da Kenan Yontu tarafından yapılmış Atatürk büstünü inceleyiniz.

Resim 1.6: Atatürk büstü

Resim 1.7’de mukavvadan hazırlanmış mask örneklerini inceleyiniz.

Resim 1.7: Kağıt mask

1.1.2. Çeşitleri

Çeşitleri şunlardır:

- **Soyut heykel:** Özel bir anlam taşımayan heykeldir diye tanımlayabiliriz.
- **Göz aldanması:** Nesnelere veya görünüşler aşırı gerçekçi bir biçimde betimlenmektedir. Çamurda elde biçimlendirme yöntemleri kullanılmaktadır. Ayrıca slayt ve fotoğraflardan da yararlanılabilir. Gerçek nesnelere kalıplar alınmakta, bu kalıplara döküm yaparak veya sıvama yöntemiyle parçalar üretilmektedir. Soyut heykelin tam zıddı şekillendirme yöntemidir.
- **Yerleştirme:** Birlikte düzenlenen ancak birleşmeye ihtiyaç duymayan, birbiri ile ilişkileri olan veya olmayan ancak çoklukla geniş bir hacme yayılmış, çok nesneli bir sanat projesi sunusu diyebiliriz.
- **Figürlü anlatımcı işler:** Tek başına veya grup halindeki büyük küçük her boydaki figürü çamurla çalışmak ve pişirmektir.
- **Karışık gereç:** Çamurla farklı malzemelerin bir araya gelmesinden oluşur. Genellikle metal hem iskeleti oluşturur hem malzeme olarak projeye katkı koyar. Hazır nesnelere, ahşap parçalar kullanılır.

1.1.3. Kullanım Alanları

Resim ve heykel sanatlarının birbirini tamamlayan sanat dalları olduğu bilinen bir gerçektir. Resimde çizgi ve renk ile duygular anlatılıyorsa, heykelde de his ve heyecanlar, şekil güzelliği ile anlatılır. Resim ve heykel ile sanat kültürü ve yaratıcılık gücü oluşturulur. Resim ve heykel yapımı, gençlerin doğadaki şekilleri biçimlendirme ve yaratıcı güçlerini ortaya koyacaktır. Heykel temelde mekânın kapsanması, kavranması ve mekân ile ilişki kurulması ile ilgilenir.

Heykel çoğunlukla içinde bulunduğu ortamla ilişki içindedir ya da bulunduğu yerin ayrılmaz bir parçası durumundadır. Heykellere tapınaklarda, saraylarda, parklarda, alanlarda, mezarlıklarda rastlanır. Özel günlerin ve önemli kişilerin anısına yapıldığı gibi salt güzel bir şey yaratma kaygısıyla da yapılagelmiştir. Tarihsel yapıların çoğu sütunlara oyulmuş heykellerin yanı sıra çiçek, yaprak ya da çeşitli kabartmalarla bezelidir.

Heykeller ve masklar kentlerin meydanlarını, yapıların iç ve dış bölümlerini süsleyen, mimari değerlerini bir kat daha arttıran yapıtlardır. Sanat yapıtları ile süslenen ortamlar çehreyi değiştirmekte, zevk ve sanat kültürünü artırmaktadır.

1.2. Heykel ve Mask Tasarımında Kullanılabilecek Yardımcı Materyaller

Paslanmaz çelik, seramik heykel yapımında iç destek olarak kullanılabilir. Paslanmaz çelik 1175 dereceye kadar dayanıklı ayakta kalabilen bir malzemedir. Ancak yeterince kâğıt tamponla beslenmeli böylece çamurun rahatça çeliğin üzerinde küçülmesine izin verilmelidir.

Naylondan elek bezi ve naylon teller, üretim aşamasında iç destek olarak çamurun içine konabilir. Ancak bunlar pişirme esnasında dağılır. Ayrıca ahşap destekler, cam şişeler, borular kullanılıp iş bitince çamur kurumaya başlamadan çıkartılmış olmalıdır.

Hamak üzerinde biçimlendirmede ahşap, mukavva kutu, plastik kap gibi malzemeler içerisine kumaş parçalarını yerleştirerek, kumaş üzerinde çamur serilerek şekillendirme yapılabilir. Tepsi ve tabak biçimleri, plastik kaplar içerisinde kolayca şekillendirilebilir. Hamak, çamur kuruyana ve kaldıracak hale gelene kadar onun şeklini korumasına destek olur. Önceden çok sayıda askıda çamur hazırlanabilir, böylece çamurdan bu biçimler, bir kap veya bir heykel projesinde bir arada kurgulanabilir.

Bir tümsek üzerinde biçimlendirmede, çamurun iç yüzeyini biçimlendirmeye elverişli bir nesne seçilir. Ayrıca üzerine yayılacak çamur küçüldüğünde rahatça çıkabilecek biçimler tercih edilmelidir. Pah ya da ters aç olmalıdır. Bir kaya parçası, çanak arkası, balon veya benzeri bir nesne seçilebilir. Hazır nesnelere kullanmak yerine, alçı veya çamurdan tümsekte biçimlendirilebilir.

1.3. Türk Heykel Sanatından Örnekler

Resim 1.8’de (585*880) en büyük Atatürk heykeli görülmektedir.

Resim 1.9’da Ali Hadi Bara’nın Adana Atatürk Parkı’ndaki heykelini inceleyiniz.

Resim 1.10’da Ali Hadi Bara ve Zühtü Müridoğlu tarafından ortaklaşa yapılmış olan Atlı Atatürk Heykeli’ni inceleyiniz.

Resim 1.11’de Şahin Özyüksel’e ait Metristepe Şehitliği ve Anıtı görülmektedir.

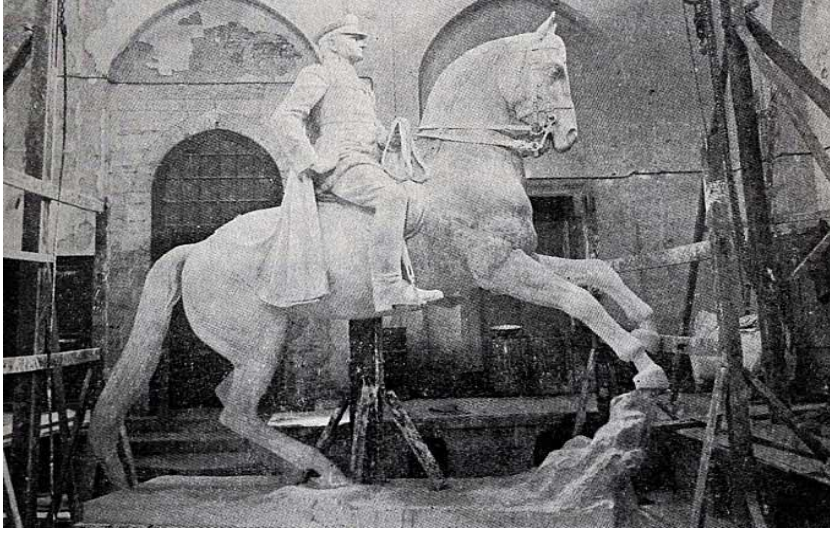
Resim 1.12’de Şahin Özyüksel’in Yunus Emre Heykeli’ni inceleyiniz.

Resim 1.8: Atatürk Heykeli

Resim 1.9: Adana Atatürk Parkı

Resim 1.10: Atlı Atatürk Heykeli

Resim 1.11: Metriştepe Şehitliği ve Anıtı

Resim 1.12: Yunus Emre heykeli

1.4. Heykel Mask Tasarımı Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar

Tasarım, bir formun yapılış amacına uygun, çevresi ve kendi içinde uyumlu, dengeli, göze hoş gelecek, estetik bir şekilde, malzemeye uygun olarak planlanması ve uygulanmasıdır.

Diğer sanat kollarında olduğu gibi seramik sanatında iyi bir tasarım, tasarlamakla başlar. Tasarlamak konuya ve amaca uygun olarak malzeme doğrultusunda bir düşünceyi, bir hareketi gerçekleştirmek için zihinde hazırlanması ve oluşturulmasıdır.

Heykel ve mask tasarımı yapılırken tasarım öğelerine ve ilkelerine uyulması gereklidir. Tasarım öğeleri çizgi, yön, biçim, ölçü, aralık, doku, renk, değer, hareket ve ışık gölgedir. Tekrar, aralıklı tekrar, uygunluk, zıtlık, koram, egemenlik, denge ve birlik de tasarım ilkeleridir.

Genel olarak bir seramik tasarımında dikkat edilecek özellikler ve sıralamalar şöyledir:

- Konunun saptanması
- Verilmek istenilen mesaj
- Malzemenin seçimi
- Tasarım süreci
- Tasarımın kesinleşmesi ve uygulanması

Tasarım sürecinde de;

- Belirlenen objenin etüdü
- Objenin renkli etüdü
- Tasarım araştırmaları
- Açık koyu değerler
- Seramik tasarımında renk
- İmalat ve yapım resmi
- Maket
- Tasarımın kesinleşmesi ve uygulanması, sıralamasına uyulmalıdır.

Heykel-mask tasarımı yaparken bir fikirle yola çıkılır. Bu fikirler farklı fikirlerle birleştirilerek yerleştirme yapılmalı; zihinde bir görüntü oluşturulmalıdır. Heykel tasarımında sınırlar sadece seramik sanatçısının düş gücündedir; bu da zamanla ve bilgi birikimi ile genişler ve zenginleşir.

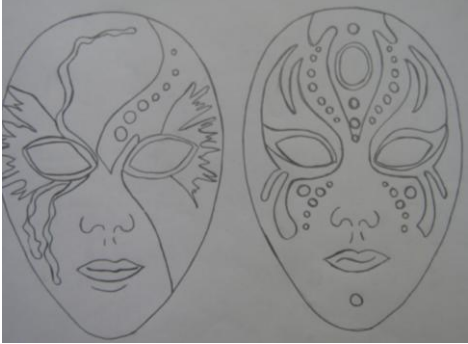
Seramik heykel projeleri çoğunlukla büyüktür. Bu aslında çok gerekli değildir ancak yaygın bir kanı olarak yerleşmiştir. Bunun yanı sıra küçük yapılan heykeller de vardır.

Büyük bir heykelin tasarımı ve biçimlendirilmesi sırasında, bir yerden bir yere taşınması, bir işin fırından çıkarılması, en uygun pişirim tekniğinin bulunması gibi konular düşünülmelidir.

Genelde heykel ve mask tasarımı yapılırken aşağıdaki noktalara dikkat etmek gerekir:

- Heykel ve maskın boyutu
- Heykel ve maskın kullanılacağı yerin özellikleri
- Heykel ve mask yüzeyinin renklendirilmesinin nasıl olacağı
- Heykelin tek veya çok parçalı oluşu
- Heykel çok parçalı ise deri sertliğinde mi yoksa fırınlamadan sonra mı birleştirileceği
- Heykelin soyut mu gerçekçimi olacağı
- Heykelin nasıl taşınacağı
- Heykel dış mekân heykeli ise iklim özelliklerine uygun yapılması
- Yerleştirileceği yerde bakış açısının çok alçak veya yüksek oluşunun değerlendirilmesi, tasarımların bu doğrultularda gerçekleştirilmesi gereklidir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Mask, tasarımı için konuyu tespit ediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Konuyu tespit ederken, maskı kullanacağınız mekân ve yere uygun olmasına dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Konuyla ilgili araştırma yaparak veri ve materyaller toplayınız	<ul style="list-style-type: none">➤ Araştırma yaparken yazılı ve görsel kaynaklardan başka çevrenizdeki müzelerden faydalanınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Gerekli araştırmaları yaparken yaratmak istediğiniz, anlatmak istediğiniz ve görmek istediğiniz ölçütleri tam olarak değerlendiriniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Çizim aşamanızda kullanacağınız malzemelerinizi hazırlayınız.➤	<ul style="list-style-type: none">➤ Araç gereçleri doğru kullanmaya dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Mekân, konu ve ölçü ölçütlerine göre kafanızda tasarladığınız maskın eskiz çizimlerini yapınız. 	<ul style="list-style-type: none">➤ Yapacağınız tasarımda estetiğe dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Hazırlanan eskizler arasından seçim yaparak tasarımı belirleyiniz. 	

<p>➤ Yapılacak yüzeysel çalışmanın boyutlarına karar veriniz.</p>	
<p>➤ Tasarımı oluşturunuz.</p> 	<p>➤ Dikkatli ve titiz çalışınız.</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız beceriler doğrultusunda; aşağıda resmi verilmiş olan ağlayan ve gülen maskaları inceleyiniz, mask tasarımı için ağlama veya gülme konularından birini seçerek, tasarımı oluşturunuz. Bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Çalışma ortamınızı oluşturduunuz mu?		
2. Konuyla ilgili araştırma yaparak veri topladınız mı?		
3. Gerekli araştırmaları yaparken anlatmak istediğiniz ölçütleri tam olarak değerlendirdiniz mi?		
4. Mask tasarımı için konuyu ve ölçüleri tespit ettiniz mi?		
5. Konuya uygun mask eskizleri çizdiniz mi?		
6. Eskiz çizimleri üzerinde değerlendirme yaptınız mı?		
7. Uygulamasını yapacağınız tasarıma karar verdiniz mi?		
8. Tasarımı oluşturduunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında; heykel-mask tasarımını açık-koyu ve renkli etüt edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Seramik, heykel ve mask tasarımlarını bir bütün olarak inceleyiniz. Araştırmanızı yaparken internetten ve önceden yapılmış tasarımlardan faydalanabilirsiniz.
- Heykel ve mask tasarımlarının renklendirilmesinde nelere dikkat edilmesi gerektiğini araştırınız.

2. HEYKEL-MASK TASARIMINI AÇIK KOYU ETÜT ETME VE RENKLENDİRMEK

Seramik heykel-mask tasarım aşamasından sonra açık koyu etüt ve renklendirme çalışmalarının titizlikle yapılması gerekir. Heykel ve mask şekillendirilmesinde, açık koyu etüt ve renklendirmeler kılavuzluk yapacaktır.

2.1. Heykel Mask Tasarımını Açık Koyu Etüt Etmek

Açık koyu değerler, beyaz renkten siyah renge kadar olan mesafede yer alır. Beyaza yaklaştıkça renk açılır ve parlaklaşır. Siyaha doğru ise renk koyulaşır. Bu kademeler arasında açık-koyu değerlerle ışık-gölge çalışmaları yapılır. Bu çalışma ile üç boyutlu form tasarımının rölyef, doku etkiler, doluluk-boşluk, alçak-yüksek değerleri ve perspektif görüntüsü yakalanır.

Heykel mask tasarımının yapılmasından sonra tasarımın açık koyu etüt edilmesi aşamasına geçilir. Yapılan tasarım ana hatlarının daha iyi belirlenmesi, boyut kazandırılması ve heykel maskın bitmiş halinin nasıl olacağını tam olarak anlaşılması açısından açık koyu etüdünün doğru yapılması önemlidir. Etüt tasarımın tüm özellikleri ile ayrıntılı bir şekilde çizilmesidir. Resim 2.1’de açık koyu etüt edilmiş mask tasarımı görülmektedir.

Resim 2.1: Mask

2.2. Heykel Mask Tasarımını Renklendirmek

Belirlenen objenin gerçek renkleri yani doğal görünümleri renkli kalemlerle kâğıt üzerine resmedilir. Işık-gölge ve açık-koyu değerleri gözlenir. Renkli çalışmaların yapılması ile tasarımcı objeyi kavrar, görüntüsünü, renk etkisini ve nasıl bir yön takip etmesi gerektiğini öğrenir. Işık-gölgeyi görmesi ve algılaması ile objenin ifade gücünün yükseldiğini görür. Bu çalışma aşamaları tasarımcının yaratıcılığını artırır.

Seramik tasarımında renk, bir fikri sembolize etmede, kişisel heyecanları ve duyguları anlatmada yardımcıdır. Parlak ve açık renk tonları rahat ve huzur verdiği gibi, karanlık tonlar ve renkler durgunluk verir. Rengin çeşitli tonları, duygular üzerinde değişik anlam ve etkiler yaratabilir. Kişinin ruhsal yapısı, tarzı ve yeteneği renklere yansır.

Seramik form tasarımında biçim kadar renk de önemli bir anlatım elamanıdır ve insan psikoloji üzerinde etkisi önemlidir.

Seramik form tasarımında amaçlanan renk, seramik sırlarıyla sağlanır. Formun birinci pişiriminden (bisküvi pişirimi) sonra ne renkte olacağı bu aşamada belirlenir. Bu işlem için sırları tanımak ve sonucu tahmin etmek gerekir.

Renklerin tasarımda kullanılması kadar bu renklerin ton değerleri de bir o kadar önemlidir. Herhangi bir renk, değişik ton değerlerinde kullanılıyorsa seramik form yüzeyinde etkisi farklı olur. Yüzeylerde tek renk kullanılarak yapılan ton değerleri, renkler arasında veya biçimde sürekliliği ve yumuşak geçişi sağlar.

Renklendirme aşamasında düşünülen renkleri aynı zamanda kullanılacak sır renkleriyle birlikte düşünmek gerekir. Renkleri seçerken, kullanılacak sır renkleri, bu sırların pişme dereceleri ve bünyeye uyum özellikleri dikkate alınmalıdır. Bu nedenle daha önce yapılmış sır denemelerinden yararlanılmalıdır. Resim 2.2’de renklendirilmiş mask tasarımı görülmektedir.

Resim 2.2: Renklendirilmiş mask

Resim 2.3’te renklendirilmiş mask tasarımları görülmektedir.

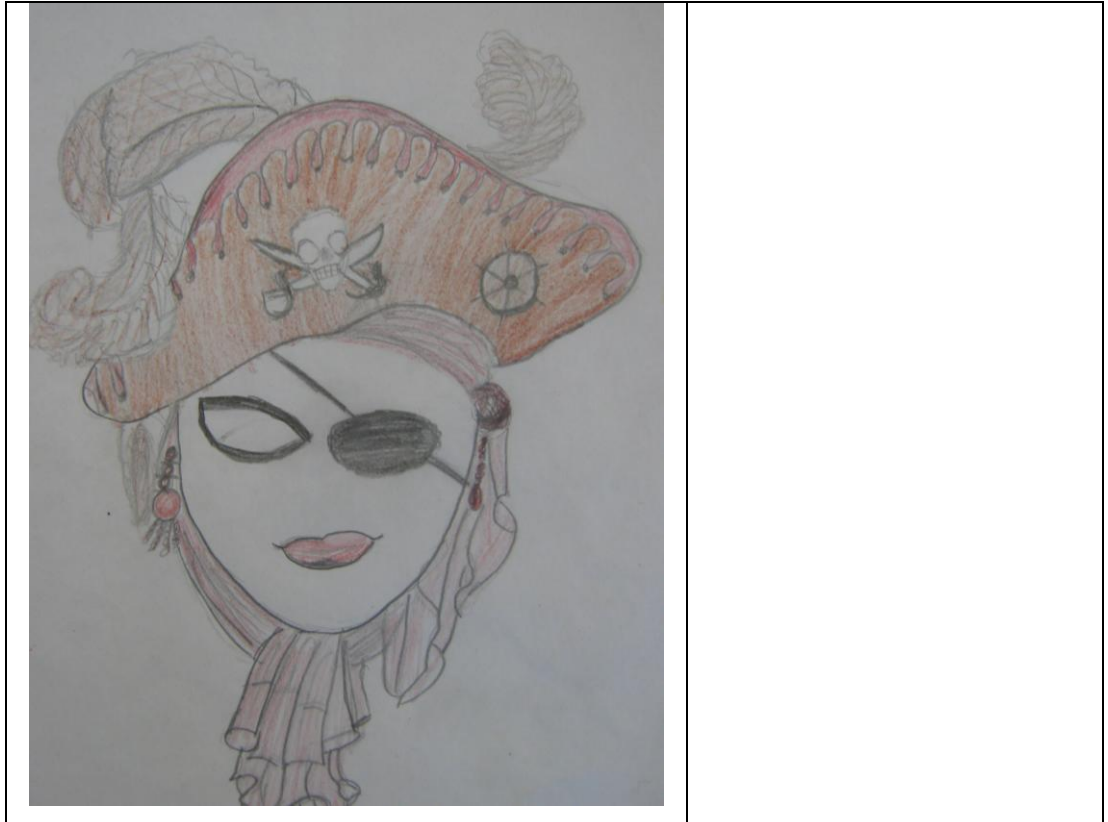

Resim 2.3: Renklendirilmiş masklar

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Araç gereci hazırlayınız.	
➤ Tasarımı tekniğine uygun olarak açık koyu etüt ediniz.	
➤ Kullanacağınız renklere, seramik sır renkleri doğrultusunda karar veriniz.	
➤ Renklendirmede kullanacağınız boyanın çeşidine karar veriniz.	
➤ Tasarımı konuya uygun renklendiriniz.	
	

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız beceriler doğrultusunda ağlama veya gülme konularından birini seçerek, oluşturmuş olduğunuz mask tasarımının, açık koyu etüdünü yapınız ve renklendiriniz. Bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Kullanacağınız malzemelerinizi hazırladınız mı?		
2. Üç boyutu verecek şekilde açık koyu etüt ettiniz mi?		
3. Kullanacağınız renklere, seramik sır renkleri doğrultusunda karar verdiniz mi?		
4. Renklendirmede kullanacağınız boyanın çeşidine karar verdiniz mi?		
5. Boyama tekniğini belirlediniz mi?		
6. Konuya ve tekniğine uygun olarak tasarımı renklendirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınızı “**Evet**” ise modül değerlendirmeye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıda resimleri verilmiş olan üç boyutlu çalışmayı inceleyiniz.

UYGULAMALI TEST

Kazandığınız beceriler doğrultusunda, yukarıda detay fotoğrafları verilmiş olan vazo formunun ölçü ve biçimsel özellikleri benzer bir vazo tasarımı yapınız. Tasarımın açık koyu etüdünü ve renklendirme işlemlerini tamamlayınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanmadığınız beceriler için **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Çalışma ortamınızı oluşturduunuz mu?		
2. Konuyla ilgili araştırma yaparak veri topladınız mı?		
3. Gerekli araştırmaları yaparken anlatmak istediğiniz ölçütleri tam olarak değerlendirdiniz mi?		
4. Vazo, tasarımı için biçimi ve ölçüleri tespit ettiniz mi?		
5. Konuya uygun vazo eskizleri çizdiniz mi?		
6. Eskiz çizimleri üzerinde değerlendirme yaptınız mı?		
7. Uygulamasını yapacağınız tasarıma karar verdiniz mi?		
8. Tasarımı oluşturduunuz mu?		
9. Kullanacağınız malzemelerinizi hazırladınız mı?		
10. Üç boyutu verecek şekilde açık koyu etüt ettiniz mi?		
11. Kullanacağınız renklere, seramik sır renkleri doğrultusunda karar verdiniz mi?		
12. Boyama tekniğini belirlediniz mi?		
13. Konuya ve tekniğine uygun olarak tasarımı renklendirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınızı “**Evet**” ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

KAYNAKÇA

- PETERSON, Susan, Jan PETERSON, **Seramik Yapıyoruz**, Karakalem Kitapevi Yayınları, İzmir, 2009.
- AYDA, Deniz, **Seramik Tasarımı**, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2001.
- GÜLTEKİN, Yılmaz, **Heykel Tekniği ve Okullarda Modelaj**, Okul Yayınları, Balıkesir, 1976.
- TANSUĞ, Sezer, **Çağdaş Türk Sanatı**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1991.
- ÖZYÜKSEL, Şahin, **Bronz Heykel Döküm Teknikleri**, Eskişehir Gelişim Vakfı Yayınları, 1997.